

Groen en Heem Actueel

Nr.1, maart 2021

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard
e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Oranje Nassaustraat 63, 5554 AE, Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Albert Aten en Lambert de Brouwer (redactieleden)

Agenda

Over de onderwerpen met:

- een ster* : meer informatie in dit nummer
- twee sterren** : wordt u nog over geïnformeerd.
- drie sterren*** : datum onder voorbehoud

Wist u dat...

... Jacques Rietra de sluizen van de Venbergse Molen weer kan bedienen*;
... omwonenden van de molen in Borkel in opstand komen tegen woningbouw*;
... bewoners aan het Gat van Waalre overlast door natuurcentrum vrezes*;
... het Keersopdal bij Valkenswaard een stuk groener gaat worden*;
... de nationale bijtelling 2021 plaatsvindt op 17 en 18 april*;
... dat wanneer de coronamaatregelen het toelaten we weer snel aan de wandel gaan*;
... er weer 10 roekennesten zijn aan het Carillionplein.

Van het Bestuur

Nog even vol houden

Ondanks de Coronamaatregelen hoopt Groen en Heem Valkenswaard dit jaar de verenigingsactiviteiten weer te hervatten. Wij kijken uit naar onze wandelingen en natuurlijk de ledenvergadering 2020/2021. Zodra het weer kan en mag horen jullie daar meer over. Blijf gezond en hou het nog even vol!

Het bestuur is (nog steeds) op zoek naar...

Actieve leden die zich willen inzetten voor onze vereniging. Door de vele projecten die er op dit moment zijn in Valkenswaard en Waalre zijn wij op zoek naar extra ondersteuning en

expertise bij beoordeling van plannen e.d. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden via info@groen-heemvalkenswaard.nl

Oproep contributie 2021

Leden die de contributie voor 2021 ad € 10,- nog niet hebben overgemaakt kunnen dit doen op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

Nieuws en actualiteiten

Jacques Rietra kan de sluisen van Venbergse Molen weer bedienen

Enkele ambachtslieden hakken bij de Venbergse Molen een uitsparing in een grote hardhouten balk. Eigenaar Jacques Rietra loopt rond met een emmertje zwarte verf. De mannen zijn bezig met het aanbrengen van nieuwe sluisdeuren. Fietsers en wandelaars houden even halt, want een kijkje aan de Molenstraat levert veel informatie op.

Jacques Rietra is vooral bekend van het café-restaurant tegenover de watermolen. Ook dagjesmensen op het beroemde terras weten wie de uitbater van deze horecazaak is. Maar Jacques is méér. Hij is ook de bezielende eigenaar van de molen. In coronatijd heeft hij kans gezien om zijn molen sterk te verbeteren. "De molen is de afgelopen tijd geschilderd. Ik heb getimmerd, het dak vernieuwd, twee keer alles met nieuwe verf gespoten en met de kwast gewerkt. Hij ziet er nu weer onderhouden uit."

Deze week wordt gewerkt aan de sluisen, die op een bedrijf kant en klaar gemaakt zijn. Alle schoepen van het rad zijn een tijd terug al verwijderd net als de vier oude sluisdeuren, waardoor het water ongeremd kan doorstromen.

Het is duidelijk te zien dat het waterpeil daardoor extreem laag is. Jacques: "In 1992 heb ik de sluisdeuren zelf gemaakt. vier stuks: twee brede en twee smalle. Maar eiken is geen goed materiaal voor water, gewoon tropisch hardhout is het beste. De deuren waren 20 cm. dik, door het schuiven zijn ze op de rand inmiddels wat dunner geworden. Nu het terras nog niet open is, heb ik tijd om nieuwe schuiven te plaatsen, samen met een bedrijf uit Almkerk dat hier al eerder werkte met damwanden."

Zelf heeft Jacques het draaiwerk van de sluis al verwijderd. Het bedrijf plaatst eerst twee nieuwe standers en dan de vier schuiven, zodat de molen weer optimaal kan gaan draaien. Want op de molen zit het zogenaamde

stuwrecht, waardoor de molenaar kan bepalen tot hoe hoog hij het water kan opstuwen om een optimale kracht op de schoepen van het waterrad te verkrijgen.

“Het stuwrecht krijgt men nooit van de molen af. Ik bepaal de waterstand van de Dommel. En als Waterschap De Dommel water nodig heeft of graag heeft dat ik het water opstuw, komen ze dat vragen. Voor de goede verstandhouding werk ik graag samen met het Waterschap, want het is wel hun water. Omdat de oude schuiven weg zijn staat het water tijdelijk heel laag: da’s geen gezicht. Er bellen wel eens mensen met de vraag waarom de Venbergen zijn sluisen open heeft staan. Tegenwoordig moet het water toch allemaal worden vastgehouden? Als ik de sluisen open heb staan, is dat niet voor niks. De sluis staat open om te zorgen dat op 1 maart werkmannen kunnen beginnen met de nieuwe sluisdeuren. Het water staat dan maar 40 cm. hoog en kunnen ze met lieslaarzen werken; ze hebben dan geen waterpakken nodig. Dat werkt veel gemakkelijker.”

In de molen zelf liggen de nieuwe schoepen in twee stapels te wachten totdat ze weer op het rad mogen. Ze zijn enkele malen geleverd en het ziet er gelikt uit. Ook de 32 bijbehorende steunen staan genummerd op een rijtje om met bouten te worden bevestigd, zodra de sluisdeuren klaar zijn. Het rad zelf is voor het laatst geleverd in 1976 en krijgt ook nu weer een nieuwe verfbeurt. De schoepen die Jacques in 1997 maakt, zijn van hardhout. Zijn vader weet op dat moment al te vertellen dat ze eigenlijk van zachter hout moeten zijn. “Mocht er puin of hout met de stroom mee komen en onder het waterrad komen, kan er grote schade ontstaan. Bij dennenhouten schoepen gaat hoogstens de schoep zelf stuk en dat is nu gemakkelijk te vervangen”, zo luidt het.

Jacques heeft niet de illusie nog ooit te kunnen malen als kostwinning. “Hobbymalen zou ik wel willen doen,” zegt hij, “maar dan moet je wel aanvoer hebben van graan. Ik kan geen bakkersgraan malen. Je hebt volgens ons vader veevoederstenen en tarwestenen. Tarwestenen hebben een fijner scherpsel. Deze

maalstenen zijn grover. Voor een varken maakt het niet uit als het maalgoed wat puntiger is.”

Een trotse Jacques ziet de inspecteur van Monumentenzorg graag langskomen. “Van de 125 minpunten van toen hebben we meer dan 80% opgelost.”

De rasechte Valkenswaardenaar heeft zin om nog enkele jaren door te gaan met het terras en het café, en daarnaast dus de zo markante molen te laten draaien. “Ik wil hier niet weg: ik ben hier geboren, mijn vader is hier geboren en mijn opa kocht dit in 1918. Dan zit je hier met heel andere gevoelens te leven en te werken dan dat je zoiets van een ander koopt.”

[Bron: Valkenswaard 24](#)

Omwonenden molen Borkel in opstand tegen woningbouw

Begin dit jaar werd bekend dat de molenaarswoning naast de molen in Borkel en Schaft verkocht is. Niet iedereen is hier even blij mee.

Door middel van digitale bijeenkomsten werden omwonenden in januari uitgenodigd om mee te praten over de plannen.

Toch blijkt nu dat niet alle omwonenden even blij zijn met de situatie. „We wisten niet hoe we moesten deelnemen aan de digitale bijeenkomsten. En na contact met de projectontwikkelaars kregen we als reactie dat we maar online moesten inschrijven en dat de plannen niet gewoon via e-mail verstuurd konden worden”, vertelt de familie Hoeks uit de Handboogstraat. „Natuurlijk zijn we het ermee eens dat er eindelijk iets met de molenaarswoning moet gebeuren, maar nu hebben we mooi uitzicht op de molen en veel privacy, dat valt met de bouw van woningen weg. Bovendien mochten wij nooit iets bouwen in onze tuin, omdat de wind van de molen dan weg zou vallen, en dan zouden ze er nu huizen gaan bouwen?”

Een aantal bewoners van de Handboogstraat, direct achter de molen, hebben besloten om het er niet bij te laten zitten en zijn een handtekeningactie gestart. „Daarnaast

hebben we van de molenaar een map gekregen met informatie over regels rondom molens. Je hebt natuurlijk een hoop zaken waar je rekening mee moet houden. Dus ook die gaan we doornemen.”

Molenaar Henk Verbunt reageert enigszins gelaten. „Wat moeten wij? Wat ons betreft is het prima dat er gebouwd wordt, zolang ze maar rekening houden met de biotoop van de molen.” Ook Aico Visschers van het Dorpsinitiatief heeft de geluiden van direct omwonenden gehoord. „We hebben de brief die door de projectontwikkelaars bij de omwonenden is bezorgd gezien. Het is jammer dat het niet iedereen gelukt is om aan te sluiten bij deze digitale bijeenkomsten, maar dat wil niet zeggen dat er niet zorgvuldig mee om is gegaan. De direct omwonenden hebben de kans gekregen om hun zegje te doen, en bovendien stonden er contactgegevens van de projectontwikkelaars in de brief, dus een belletje is gemakkelijk.”

Projectontwikkelaar Maarten van der Sande betreurt de gang van zaken. „Het is jammer dat dit nu zo loopt. We willen juist bewoners een kans geven om mee te denken. En nogmaals, er staat nog niets vast van de plannen, het zijn allemaal ideeën. Omdat er weinig mensen van de Handboogstraat zijn aangesloten wilden we bij deze mensen persoonlijk langsgaan. Dit doen we echter pas na komende vrijdag, omdat we dan een gesprek hebben met de gemeente, en zo dus meteen de resultaten van dit gesprek kunnen delen met de bewoners.”

Van der Sande benadrukt dat openheid hoog in het vaandel staat. „Natuurlijk ben ik ook niet gek. De bewoners kijken nu over een prachtig

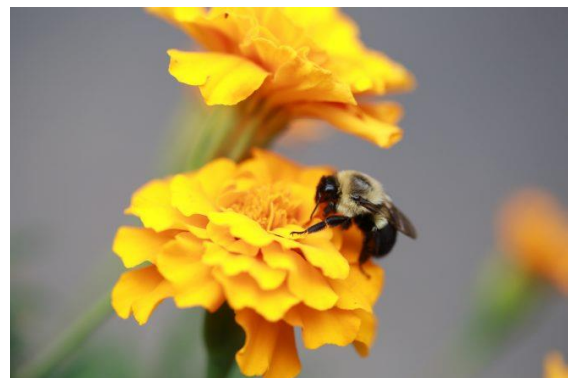
weiland uit op de molen, ik snap dat zij niet staan te springen. Juist daarom willen we er zo zuiver mogelijk mee omgaan.”

[Bron: Eindhovens Dagblad](#)

Nationale Bijentelling 2021 op 17 & 18 april!

Op 17 en 18 april organiseert Nederland Zoemt voor de vierde keer de Nationale Bijentelling.

De zon laat zich steeds vaker en langer zien, en de eerste bloemen staan al in bloei. Buiten heb je misschien zelfs al de eerste hommels gespot! En dat kan maar 1 ding betekenen: de Nationale Bijentelling komt eraan. In het weekend van 17 & 18 april mag je weer alle wilde bijen tellen die rondzoemen in je tuin, balkon of groen plekje in de buurt. Wij zijn er klaar voor, jouw tuin ook? Doe jij ook weer mee?

Je kunt al meedoen aan de bijentelling in 3 eenvoudige stappen:

- 1) Tel op 17 of 18 april een half uurtje de bijen in je tuin of op je balkon. Doe dit liefst op een zonnig moment.
- 2) Loop rustig een rondje door je tuin en noteer alle soorten en aantallen die je ziet. Download het Telformulier voor een overzicht van de bijensoorten.
- 3) Uitgeteld? Voer jouw resultaten vanaf 17 april in op nationalebijentelling.nl via de knop bovenaan de pagina.

Voor meer informatie over de nationale bijstelling ga naar:

<https://www.nederlandzoemt.nl/doe-mee/bijentelling-resultaten/>

Bewoners van het Gat van Waalre vrezen overlast door natuurcentrum, maar verplaatsen is te duur

De gemeente Waalre wil het aan het Gat van Waalre geplande natuurbelevingscentrum niet 40 meter naar het noorden opschuiven, verder van een appartementengebouw aan de Dijkbeemd af.

„Die locatie ligt op de voormalige vuilstort en dan moet de grond daar gesaneerd worden. Dat wordt veel te kostbaar”, aldus de gemeentewoordvoerder tijdens een spoedprocedure bij de Raad van State. Daar zei een bewoner van het appartementencomplex dat hij al heel blij zou zijn als het nieuwe natuurbelevingscentrum op 65 in plaats van 25 meter van het woongebouw zou komen.

Volgens de bewoner had de gemeente de kopers van de appartementen eerder voorgespiegeld dat het natuurcentrum op 65 meter zou komen. Hij en zijn medestanders werden dan ook onaangenaam verrast toen bleek dat het op slechts 25 meter afstand van het appartementengebouw komt.

Volgens de gemeentewoordvoerder was het aanvankelijk de bedoeling het centrum deels in de plas te bouwen. Maar dat kon niet, waardoor voor de locatie op de wal is gekozen.

Een aantal bewoners van het appartementengebouw vindt die locatie

buitengewoon ongeschikt. Zij vrezen veel overlast van de horeca in het centrum.

Volgens tegenstanders draait het straks alleen om de horeca, die tot 22.00 uur mag openblijven en een terras krijgt. De gemeente Waalre heeft geen geluidsonderzoek laten doen. „Dat was niet nodig, de geluidsnormen zijn streng genoeg. Bovendien dateren de plannen voor een natuurbelevingscentrum al van voor het bouwplan voor het appartementengebouw. De kopers wisten dus dat die bij hun woningen zou komen”, aldus de gemeentewoordvoerder.

Rechter en staatsraad Eric Helder zette wel wat vraagtekens bij het gebrek aan een geluidsonderzoek en het geringe aantal parkeerplaatsen. Hoewel de gemeente verwacht dat het natuurbelevingscentrum per jaar 50.000 bezoekers gaat trekken, denkt ze dat die bezoekers niet of nauwelijks met de auto zullen komen. „Ze zullen niet uit Groningen naar het natuurcentrum komen. Bovendien willen we juist graag dat mensen niet met de auto komen. Daarom hebben we niet te veel parkeerplaatsen aangelegd om het autogebruik te ontmoedigen. Als er straks toch parkeerchaos in de buurt dreigt, dan is er nog voldoende ruimte om meer parkeerplaatsen aan te leggen.”

Volgens de omwonenden zullen een hoop bezoekers juist met de auto komen, terwijl er maar tien parkeerplaatsen zijn aangelegd. Of de Raad van State daar mee akkoord gaat blijkt binnen enkele weken uit de uitspraak.

[Bron: Eindhovens Dagblad](#)

Uitbreiding Tuincentrum Coppelmans

Het door de gemeenteraad in 2018 vastgestelde bestemmingsplan was, na beroep door Groen en Heem, door de Raad van State vernietigd vanwege aantasting door stikstof van omliggende Natura2000-gebied Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux. De rechter bood het tuincentrum de mogelijkheid de tekortkomingen te repareren in een gewijzigd bestemmingsplan. In juli 2020 werd een gewijzigd bestemmingsplan door de gemeenteraad vastgesteld. Aangezien de

aanpassingen van de omissies van de eerste versie naar onze mening opnieuw niet voldeden aan de opdracht van de Raad van State en nog steeds een aantasting van Natura2000 betekenden, heeft Groen en Heem opnieuw beroep ingesteld. Lopende het beroep heeft het tuincentrum nu besloten om voor de verwarming van de uitbreiding over te gaan tot het plaatsen van 210 zonnepanelen en een warmtepomp, hetgeen het milieu en het Natura2000-gebied ten goede komen. De derde versie van het bestemmingsplan zal in maart door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Het Keersopdal bij Valkenswaard wordt een stuk groener: ecooloog legt binnenkort uit hoe precies

Een belangrijk deel van het Keersopdal in Dommelen wordt opnieuw ingericht zodat het gebied toegankelijker en aantrekkelijker wordt voor de bezoekers. Een druk bezochte digitale presentatie over de plannen is op woensdag 10 maart gegeven.

Het gaat hierbij over het noordelijk Keersopdal in het natuurgebied 't Heike en over het stroomgebied van de Keersop ten westen van de woonwijken De Hoven en De Beemden. Het moet een afwisselend landschap worden met bloemrijke, natte hooilanden, vochtig bos, losstaande bomen en groensingels inclusief waterberging. Alles bij elkaar gaat het hier over gebieden met een gezamenlijke oppervlakte van 24 hectare natuur. Nog eind dit jaar moeten beide delen van het Keersopdal als nieuwe natuur zijn ingericht.

Het gebied 't Heike is bijzonder omdat er de Keersop en de Dommel bij elkaar komen. Een gebiedje met veel vogels en kleurrijke planten. Zeer geliefd bij wandelaars vanwege wandelpaden die aansluiten op Riethovens en Waalres grondgebied.

Het Keersopdal ten westen van Dommelen heeft al de aandacht sinds de plannen van de Westparallel/N69. In dat gebied leven diverse beschermde soorten planten en dieren. Zoals onder meer de kleine zonnedaauw en rietorchis alsmede de poelkikker, heikikker en beekprik. Dankzij schraallanden, poelen, bijzondere bosranden én schrale en ruige graslanden.

Een ecooloog van Bosgroep Zuid Nederland heeft op 10 maart het inrichtingsplan digitaal toegelicht. Een gebiedskaartje is in te zien via de gemeentelijke website.

[Bron: Eindhovens Dagblad](#)

Inkijkje in het verleden van Valkenswaard: Oude 'spiekers' gevonden voor opslag bij nwerkzaamheden aan de Markt.

Op 4 maart is het eerste asfalt verwijderd. Het asfalt maakt plaats voor een weg met klinkerbestrating waar de auto te gast is. Er komt meer plek voor fietsers en voetgangers. Voor de horecagelegenheden komt een dubbele rij bomen.

Met de start van de graafwerkzaamheden op 11 maart is ingenieursbureau Econsultancy ook gestart met de archeologische begeleiding van de 'gewone' graafwerkzaamheden. Een van hun archeologen, Tom Hos, is aanwezig om eventueel aanwezige archeologische waarden te documenteren. Een uitgangspunt bij

archeologische begeleidingen is dat de 'gewone' werkzaamheden zo min mogelijk vertraagd worden.

Na de eerste twee dagen is dit de oogst:

- De bodem is bij eerdere grondwerkzaamheden al grotendeels tot op het (gele) dekzand afgegraven. Dit betekent dat alleen diepere sporen, zoals paalgaten, greppels, kuilen en waterputten, achtergebleven en nog zichtbaar zijn.

- Aangetroffen zijn enkele paalgaten zonder onderlinge samenhang, maar ook een cluster van een zestal paalgaten. Dit cluster zou erop kunnen duiden dat hier in het verleden een zogenaamde 'spieker' heeft gestaan. Vanaf de Bronstijd (2000 tot 800 v.Chr.), begonnen boeren in West-Europa hun graan op een andere manier op te slaan. Ze gingen hun graan bewaren in kleine gebouwtjes die naast de boerderij stonden en een soort zwevende vloer hadden. De gebouwtjes hadden een overkapping en stonden op palen. Dit soort opslagplekken zijn bekend geworden als 'spiekers'.

- Een oost-west greppel met daarin een fragment van een bord of kom met gele slijbversiering uit de 17de eeuw.

In week 11 worden de werkzaamheden vervolgd. Mogelijk dat het zuidelijke deel van de markt nog meer geheimen uit het verleden van Valkenswaard onthult. Bent u geïnteresseerd in de voortgang van deze speurtocht naar het verleden van Valkenswaard, kom dan gerust eens langs op de markt.

[Bron: Valkenswaard 24](#)

Minibos in park De Kleine Meer in Valkenswaard

Derdejaars scholieren van Were Di Drie in Valkenswaard hielden een bijzondere boomplantdag voor de leerlingen van de plaatselijke basisschool De Windroos. Er werd een Minibos geplant op een

oppervlakte van 750 vierkante meter in park De Kleine Meer.

De leerlingen van Were Di Drie werkten in dit Minibosproject samen met het IVN-afdeling Valkenswaard-Waalre, de gemeente en de basisschool.

Op het terrein zijn ratelpopulieren, zomerlindes, notenbomen, peren- en appelbomen geplant. En verder, naast klavers en bloemen, nog 500 struiken: Gelderse Roos, Rode Kornoelje, Wegedoorn, Blauwe bessen en Hulst. Wethouder Theo Geldens: "Samen met onze jongeren werken aan het 'groene gezicht' van Valkenswaard. Een mooie samenwerking waar ik dan ook trots op ben. Zo kan het IVN hier in de toekomst natuurlessen geven."

Oorspronkelijk zou deze plantdag samenvallen met de viering van de Nationale Boomfeestdag. De Nationale Boomfeestdag is vanwege de coronamaatregelen inmiddels uitgesteld. Gelukkig konden de plantactiviteiten in Valkenswaard wel doorgaan. Het planten gebeurde vanwege corona zonder gasten of toeschouwers.

[Bron: Valkenswaards Weekblad](#)

Eerste Dommelsch biertje 'ontsprong' in de achtertuin

Een bron voor bier in je achtertuin, wie wil dat niet? Bij de gebroeders Van der Heijden is een stukje geschiedenis opgegraven.

Het gat waarin de put te zien is, oogt indrukwekkend. Zo'n anderhalve meter diep is een met kalkspecie gemetselde waterput te zien, met daarop een deksel van planken. De gebroeders Van der Heijden beginnen

enthousiast te vertellen. „Wij zijn hier in 1953 komen wonen met het gezin. We maakten toen gebruik van die put, onder andere door middel van een loden leiding naar het huis”, vertelt Frans. „ We wisten dus wel dat hier ergens een put zat, maar begin jaren 60 is de pomp eraf gehaald en is de put dichtgegooid.”

Tot het moment dat er enkele weken geleden werkzaamheden verricht moesten worden aan het riool. „Ja, alles lag open en we waren toch bezig, dus toen besloten we maar verder te gaan zoeken naar de put”, legt Frits uit. Volgens de gebroeders Van der Heijden is dit de oorspronkelijke bron van het Dommelsch Bier. „Deze put, die zo’n 300 jaar oud is, is eigenlijk de ontstaansgeschiedenis van ‘Oranjeboom’, zoals Dommelsch voorheen heette. Totdat de brouwer erachter kwam dat er in Rotterdam ook een brouwerij was die Oranjeboom heette, waarop hij de naam veranderde. Maar het eerste bier is dus gebrouwen met water uit deze put”, legt Frans uit.

Henk Hovens van de Heemkundekring Weerderheem Valkenswaard beaamt dit. „Het zou zeer zeker kunnen dat dit de oorspronkelijke bron is van de brouwerij. Op een oude aquarel van de boerderij zoals deze er nu staat en de brouwerij zijn duidelijk de contouren van een waterput met een dak erboven te zien”, aldus Hovens.

Toch is er verder onderzoek noodzakelijk. „Het is niet met zekerheid te zeggen dat de put daadwerkelijk uit 1702 komt. Uit documentatie is namelijk op te maken dat stenen putten in de regio over het algemeen pas na 1800 aangelegd werden, daarvoor werden ze bijvoorbeeld met holle boomstammen gemaakt. Om dit te onderzoeken gaat een collega van de Weerderheem de steensoort van de put onderzoeken, zodat de datering vastgesteld kan worden”, legt Hovens uit. De gebroeders zijn vrij nuchter over de bijzondere vondst. „We gaan er een degelijke deksel op maken. Deze hebben we van beton gemaakt, die ligt al klaar”, vertelt Frits. „En we gaan het water laten onderzoeken dat in de put staat. Misschien dat we dat kunnen gaan gebruiken voor het vee.

[Bron: Eindhovens Dagblad](#)

Informatief

Water

Door Albert Aten

Na enkele droge zomers zijn we ons zorgen gaan maken over onze watervoorziening in de toekomst. Eerst even een blik op de situatie in een normaal jaar. Daar zien we in Nederland per jaar ongeveer 108 miljard kubieke meter water binnen komen en weer vertrekken.

De aanvoer bestaat uit regen, 27, en de binnenkomende rivieren, 81, waarvan de Rijn 70, de Maas 8 en de kleinere rivieren en beken de rest leveren. Deze regen komt omgerekend neer op 70 cm per jaar. In droge jaren regent het veel minder, maar ook de rivieren leveren minder. Vooral de Maas heeft dat, omdat dat een regenrivier is. De Rijn geeft in de zomer nog water af van de sneeuw- en ijslagen, die in de winter zijn opgebouwd, zolang dat nog zal duren.

De afvoer is via de rivieren naar de zee, zo'n 86, en de rest door verbruik en verdamping. Hierin staan niet de verbruiken van energiecentrales en industrie, want die lozen na opwarming en verontreiniging weer op de rivieren, eventueel na zuivering.

De omzetten van grondwater zijn minder goed bekend. Die dienen als buffer: in natte jaren neemt de bodem meer op, in droge jaren putten we die uit.

In Nederland is de praktijk altijd geweest om het overvloedige water zo snel mogelijk naar

de zee te voeren, logisch voor de gebieden onder de zeespiegel, zoals het polderlandschap in noord- en west-Nederland.

Ook bij ruilverkavelingen was dit een richtlijn, zoals wij merkten bij de ruilverkaveling Schaft. Terwijl de boeren in 1970 al klaagden over watertekorten in de (voor-)zomer. Met moeite konden we toen nog voorkomen, dat de Dommel gekanaliseerd werd.

Nu beraadt men zich over het langer vasthouden van het water. Voor onze beken zijn de situaties verschillend. De Tongelreep wordt sterk gereguleerd door de stuw bij de Zeelberg. Daar gaat de Tongelreep op een lager niveau verder, terwijl de parallelsloten de Wetering en de Bronzen sloot de waterstand van boven de stuw houden tot kilometers in noordelijke richting. Hiermee kan in de voormalige visvijvers het niveau hoger worden gehouden. Dit is dus eigenlijk al een opslag van water. De vraag is, hoeveel daar nog bij kan in een natte winter. In de broedperiode moet het water niet veel hoger worden. Aan de zuidkant van de stuw zou meer mogelijk zijn. Daar is indertijd een stuw opgeheven in wat nu de Patersgronden heet. Natuurbehoud en landbouw zijn daar een beetje strijdig met elkaar.

De Dommel ziet er anders uit. Daar hebben we in de regio drie watermolens, die stuwrechten hebben. Ten oosten van de Malpie hebben we daar een parallelsloot, waarin het niveau, anders dan bij de Tongelreep, lager wordt gehouden ter wille van de landbouw. Bovenstreams, ten zuiden van Borkel, zou het niveau hoger gehouden kunnen worden met opslag bij de Horsten en de Putten. Ook daar is enige strijdigheid met landbouwbelangen te verwachten.

Er zijn al verschillende instanties bezig met dit probleem. Het is gewenst dat natuurgroepen daarvan op de hoogte zijn en suggesties leveren, zolang dat nog mogelijk is.

Activiteiten

Helaas hebben we de excursie onder leiding van Jacques van Kessel en Ellen van Beek bij de Patersgronden bij de Achelse Kluis vanwege de aanhoudende corona maatregelen moeten annuleren. Zodra het weer kan prikken we een nieuwe datum!

In de buurt van de Achelse Kluis en de Grootte Heide liggen de zogenaamde Patersgronden. De paters en broeders van de Achelse Kluis hebben deze Patersgronden destijds van 'woeste' gronden in vruchtbare grond omgezet. Bijna 300 jaar hebben de paters en broeders hier geboerd. In 1989 werd dit gebied verkocht aan de Staat der Nederlanden.

Staatsbosbeheer heeft de landbouwgronden omgezet in natuurgebied en de Tongelreep is van rechte beek omgevormd in een weer prachtig mooie meanderende beek. In dit gebied gaan we kijken naar dit nieuwe beekdal

van de Tongelreep, een stuk heide met vennen en gaan we een stukje het bosgebied in. Veel bospercelen zijn inmiddels kaprijp en zullen worden geroid. Daarvoor in de plaats zullen veel nieuwe boom- en struiksoorten voor worden aangeplant. Een zeer afwisselende excursie dus.

Colofon

Groen en Heem Actueel is het drie maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Oranje Nassaustraat 63
5554 AE Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010
info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek
Redactieleden:
Albert Aten en Lambert de
Brouwer

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de ledenadministratie:
info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2021 Groen en Heem
Valkenswaard e.o.